NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
PEDRO CRUZ VILLALÓN
prednesené 6. júla 2010[1]

1. Táto vec nastoľuje otázku výkladu rámcového rozhodnutia 2002/584/SVV o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi[2], pokiaľ ide o výkon rozhodnutia vydaného v neprítomnosti v členskom štáte vydávajúcom zatykač. Ústavný súd Belgicka sa v zásade pýta, či osoba odsúdená v neprítomnosti musí byť vydaná súdnymi orgánmi vykonávajúceho členského štátu v prípade kvalifikácie žiadosti ako zatykača na účely trestného stíhania alebo zatykača na účely výkonu trestu. Voľba kvalifikácie má rozhodujúci význam, keďže vzhľadom na text citovaného rámcového rozhodnutia určitý druh zatykača oprávňuje vykonávajúci členský štát podrobiť vydanie prípadnému návratu osoby na výkon jej trestu v uvedenom štáte, zatiaľ čo iný typ zatykača ju na to neoprávňuje.

I – Právny rámec

A – *Právo Únie*

2. Rámcové rozhodnutie 2002/584/SVV o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi (ďalej len „rámcové rozhodnutie“) zdôrazňuje vo svojich odôvodneniach cieľ tohto nástroja, ako aj dôležitosť záruk ochrany základných práv:

„(5) cieľ vytýčený pre Úniu stať sa zónou slobody, bezpečnosti a práva, vedie k zrušeniu vydávania osôb medzi členskými štátmi a k jeho nahradeniu systémom vydávania osôb medzi súdnymi orgánmi; okrem toho, zavedenie nového zjednodušeného systému vydávania odsúdených alebo podozrivých osôb pre účely výkonu rozsudku alebo trestného stíhania umožňuje odstrániť zložitosť a prípadné prieťahy pri existujúcich vydávacích postupoch; tradičné vzťahy spolupráce, ktoré až doteraz existovali medzi členskými štátmi, by mal nahradiť systém voľného pohybu súdnych rozhodnutí v trestných veciach, vrátane predbežných a konečných rozhodnutí v oblasti slobody, bezpečnosti a spravodlivosti.

...

1 — Jazyk prednesu: španielčina.

2 — Rámcové rozhodnutie Rady z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi (Ú. v. ES L 190, 2002, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 34).

(10) mechanizmus európskeho zatykača je založený na vysokej miere dôvery medzi členskými štátmi; jeho vykonávanie sa môže pozastaviť iba v prípade vážneho a pretrvávajúceho porušovania zásad uvedených v článku 6 ods. 1 [EÚ] jedným z členských štátov, zisteného Radou v zmysle článku 7 ods. 1 [EÚ], s následkami uvedenými v článku 7 ods. 2 zmluvy.

Toto rámcové rozhodnutie nebráni členskému štátu v uplatňovaní jeho ústavných zásad, týkajúcich sa riadneho procesu, slobody združovania, slobody tlače a slobody prejavu v iných médiách."

3. Článok 1 rámcového rozhodnutia definuje európsky zatykač a opätovne zdôrazňuje, ako je dôležité chrániť základné práva osôb, ktorých sa týka:

...

„1. Európsky zatykač je súdne rozhodnutie vydané členským štátom s cieľom zatknúť a vydať požadovanú [vyžiadanú – *neoficiálny preklad*] osobu inému členskému štátu na účely vedenia trestného stíhania [odňatia slobody – *neoficiálny preklad*] alebo výkonu trestu alebo ochranného opatrenia [spojeného s pozbavením osobnej slobody – *neoficiálny preklad*].

(12) toto rámcové rozhodnutie rešpektuje základné práva a dodržiava zásady uznané v článku 6 [EÚ] a vyjadrené v Charte základných práv Európskej únie, najmä jej Kapitoly VI; nič v tomto rámcovom rozhodnutí sa nemôže vykladať ako zákaz odmietnutia odovzdať osobu, na ktorú bol vydaný európsky zatykač, keď existujú dôvody domnievať sa, na základe objektívnych skutočností, že uvedený zatykač bol vydaný s cieľom trestného stíhania alebo potrestania osoby z dôvodu jej pohlavia, rasy, náboženského vyznania, etnického pôvodu, národnosti, jazyka, politického zmýšľania alebo sexuálnej orientácie, alebo že postavenie tejto osoby môže byť predpojaté z niektorého z uvedených dôvodov.

2. Členské štáty vykonajú každý európsky zatykač na základe zásady vzájomného uznávania a v súlade s ustanoveniami tohto rámcového rozhodnutia.

3. Toto rámcové rozhodnutie nebude meniť povinnosť rešpektovať základné práva a základné právne princípy zakotvené v článku 6 [EÚ]."

4. Článok 4 rámcového rozhodnutia obsahuje dôvody pre nepovinné nevykonanie, ktoré sú na rozhodnutí sudcu vykonávajúceho členského štátu, medzi ktorými je potrebné zdôrazniť dôvod obsiahnutý v bode 6:

„Vykonávajúci súdny orgán môže odmietnuť vykonať európsky zatykač:

…

6. ak európsky zatykač bol vydaný pre účely výkonu trestu alebo ochranného opatrenia [na účely výkonu trestu odňatia slobody alebo ochranné opatrenia spojeného s pozbavením osobnej slobody – *neoficiálny preklad*], ak sa požadovaná osoba zdržiava alebo je štátnym občanom alebo má trvalý pobyt vo vykonávajúcom členskom štáte a tento štát sa zaviaže, že vykoná rozsudok alebo ochranné opatrenie v súlade so svojimi vnútroštátnymi právnymi predpismi…“

5. Článok 5 rámcového rozhodnutia upravuje záruky, ktoré musí rešpektovať členský štát vydávajúci zatykač a ktoré, ak rešpektované nie sú, môžu odôvodniť odmietnutie odovzdania. Čo sa týka tohto konania, je nevyhnutné zdôrazniť záruku vzťahujúcu sa na rozhodnutia vydané v neprítomnosti, ktorá uvádza:

„Výkon európskeho zatykača vykonávajúcim súdnym orgánom môže podľa právnych predpisov vykonávajúceho členského štátu podliehať nasledujúcim podmienkam:

1. ak európsky zatykač bol vydaný pre účely výkonu rozsudku alebo ochranného opatrenia [na účely výkonu trestu odňatia slobody alebo ochranného opatrenia spojeného s pozbavením osobnej slobody – *neoficiálny preklad*], uloženého rozhodnutím vydaným v neprítomnosti a ak príslušná osoba nebola osobne predvolaná alebo inak informovaná o dátume a mieste konania [pojednávania – *neoficiálny preklad*], ktoré viedlo k rozhodnutiu vydaného v neprítomnosti, odovzdanie môže podliehať podmienke, že vydávajúci súdny poskytne primeranú požadovanú záruku na ubezpečenie osoby, na ktorú bol vydaný európsky zatykač, že bude môcť podať návrh na obnovu konania prípadu vo vydávajúcom členskom štáte a zúčastniť sa na vynesení rozsudku;

…

3. ak osoba, na ktorú bol vydaný európsky zatykač pre účely trestného stíhania, je štátnym občanom alebo má trvalý pobyt vo vykonávajúcom členskom štáte, odovzdanie môže podliehať podmienke, že táto osoba bude po vypočutí vrátená do vykonávajúceho členského štátu s cieľom výkonu trestu alebo ochranného opatrenia, ktorý bol proti nej vydaný vo vydávajúcom členskom štáte.“

B – *Vnútroštátne právo*

6. Belgické kráľovstvo prebralo rámcové rozhodnutie do svojho vnútroštátneho právneho poriadku prostredníctvom zákona z 19. decembra 2003 o európskom zatykači; jeho predmet je definovaný v článku 2 ods. 3:

„Európsky zatykač je súdne rozhodnutie vydané príslušným súdnym orgánom členského štátu Európskej únie, nazývaným súdny orgán vydávajúci zatykač, aby súdny orgán iného členského štátu, nazývaný vykonávajúci súdny orgán, zatkol a vydal požadovanú osobu na účely vedenia trestného stíhania alebo výkonu trestu alebo ochranného opatrenia zahŕňajúceho pozbavenie osobnej slobody."

7. Článok 4 zákona zavádza dôvod nevykonania založený na ochrane základných práv a stanovuje:

„Výkon európskeho zatykača sa zamietne v týchto prípadoch:

…

5° ak existujú závažné dôvody domnievať sa, že výkon európskeho zatykača by mal za následok porušenie základných práv dotknutej osoby, ktoré sú zakotvené v článku 6 [EÚ]."

8. Spomedzi nepovinných dôvodov nevykonania článok 6 zákona okrem iných cituje nasledovné:

„Výkon možno odmietnuť v týchto prípadoch:

…

4° ak bol európsky zatykač vydaný na účely výkonu trestu alebo ochranného opatrenia, pokiaľ je dotknutá osoba belgickým štátnym príslušníkom alebo má trvalé bydlisko v Belgicku, a príslušné belgické orgány sa zaviažu vykonať tento trest alebo ochranné opatrenie v súlade s belgickým zákonom.

…"

9. Konanie o vrátení osoby do vykonávajúceho členského štátu je obsiahnuté v článku 18 ods. 2 zákona z 23. mája 1990 o medzištátnom odovzdávaní odsúdených osôb, prevzatí a postúpení zodpovednosti za dohľad nad podmienečne odsúdenými alebo prepustenými páchateľmi, ako aj prevzatie a postúpenie výkonu trestov a ochranných opatrení zahŕňajúcich pozbavenie osobnej slobody, ktorý uvádza:

„Súdne rozhodnutie prijaté podľa článku 6 bodu 4° zákona z 19. decembra 2003

o európskom zatykači má za následok prevzatie výkonu trestu odňatia slobody alebo opatrenia spojeného s pozbavením osobnej slobody uvedeného v súdnom rozhodnutí. Trest alebo opatrenie spojené s pozbavením osobnej slobody sa vykoná v súlade s ustanoveniami tohto zákona“.

10. Článok 18 zákona z 23. mája 1990 je obsiahnutý v kapitole VI nazvanej „Výkon trestov odňatia slobody a opatrení spojených s pozbavením osobnej slobody, ktoré boli uložené v zahraničí, v Belgicku“. Treba ho vykladať vo svetle článku 25 toho istého zákona, ktorý uvádza:

„Ustanovenia kapitol V a VI sa nevzťahujú na odsudzujúce rozhodnutia v trestnom konaní vynesené v neprítomnosti, okrem prípadov uvedených v článku 18 ods. 2, pokiaľ ide o odsudzujúce rozhodnutie vynesené v neprítomnosti, ktoré nadobudlo právoplatnosť.“

11. Článok 25 zákona z 23. mája 1990 spôsobuje neuplatniteľnosť článku 6 bodu 4° zákona z roku 2003 na konanie o výkone európskeho zatykača na účely výkonu trestu uloženého rozsudkom vyneseným v neprítomnosti, proti ktorému však má odsúdený ešte možnosť podať opravný prostriedok, ktorej sa nevzdal.

12. Pokiaľ ide o záruky, ktoré musí dodržať členský štát vydávajúci zatykač, belgický zákonodarca v citovanom zákone z roku 2003 uvádza nasledovné:

„Ak bol európsky zatykač vydaný na účely výkonu trestu alebo ochranného opatrenia uloženého rozhodnutím vydaným v neprítomnosti a ak príslušná osoba nebola osobne predvolaná alebo inak informovaná o dátume a mieste pojednávania, ktoré viedlo k rozhodnutiu vydaného v neprítomnosti, odovzdanie môže podliehať podmienke, že vydávajúci súdny orgán poskytne primeranú požadovanú záruku na ubezpečenie osoby, na ktorú bol vydaný európsky zatykač, že bude môcť podať návrh na obnovu konania vo vydávajúcom členskom štáte a zúčastniť sa na vynesení rozsudku.

Za dostatočné záruky v zmysle prvého pododseku sa považujú ustanovenia v práve vydávajúceho štátu, ktoré upravujú opravný prostriedok a uvedenie podmienok využitia tohto opravného prostriedku, z ktorých vyplýva, že ich osoba bude môcť skutočne využiť.“

13. Článok 8 zákona z roku 2003 obsahuje klauzulu o podmienečnom odovzdaní uplatniteľnú na zatykače na účely trestného stíhania:

„Ak je osoba, na ktorú bol vydaný európsky zatykač na účely trestného stíhania, belgickým štátnym príslušníkom alebo má trvalé bydlisko v Belgicku, odovzdanie môže podliehať podmienke, že táto osoba bude po

odsúdení vrátená do Belgicka, aby tam vykonala trest alebo ochranné opatrenie, ktoré jej boli uložené vo vydávajúcom členskom štáte."

16. Dňa 14. februára 2006 získal I. B. od belgických orgánov povolenie na pobyt na viac ako tri mesiace. Okrem toho zo spisu vyplýva, že I. B. býva v Belgicku od roku 2002 spolu so svojou manželkou a troma deťmi. V súlade s uznesením súdu o návrhu na začatie prejudiciálneho konania je manželka I. B. samostatne zárobkovo činnou osobou usadenou v Belgicku.

II – Skutkové okolnosti a konanie pred belgickými súdmi

17. Dňa 11. decembra 2007 bol I. B. zatknutý belgickou políciou a pozbavený slobody na základe záznamu Interpolu z 10. februára 2006. Predmetom záznamu bolo zadržanie a odovzdanie I. B. do Rumunska na účely výkonu citovaného rozsudku vydaného Najvyšším súdom uvedeného štátu. Po výsluchu vyšetrovacím sudcom bol I. B. 12. decembra 2007 podmienečne prepustený až do prijatia konečného rozhodnutia o jeho odovzdaní.

14. V júni 2000 súd v Bukurešti odsúdil I. B., rumunského štátneho príslušníka, na trest odňatia slobody v trvaní štyroch rokov za spáchanie trestného činu obchodovania s jadrovým a rádioaktívnym materiálom. Bolo rozhodnuté, že rozsudok potvrdený odvolacím súdom v apríli 2001 bude vykonaný v režime monitorovania na slobode. Dňa 15. januára 2002 rumunský Najvyšší súd potvrdil trest uložený I. B., ale rozhodol, že tento trest bude vykonaný vo väzení. Rozhodnutie najvyššieho súdneho orgánu bolo vydané v neprítomnosti bez toho, aby bol I. B. osobne informovaný o dni a mieste pojednávania vedúceho k vydaniu rozsudku.

18. Dňa 13. decembra 2007 vydal súd v Bukurešti európsky zatykač na I. B. na účely výkonu trestu odňatia slobody v trvaní štyroch rokov, ktorý mu bol uložený v Rumunsku.

15. I. B. je názoru, že po sebe nasledujúce súdne rozhodnutia boli vydané pri vážnom porušení procesných záruk. Podľa I. B. práve preto musel utiecť zo svojej krajiny a usadiť sa v Belgicku, kde bez prerušenia býva až do dnešného dňa bez toho, aby niekedy vykonal trest, na ktorý bol odsúdený.

19. Dňa 19. decembra 2007 I. B. požiadal Cudzinecký úrad o priznanie postavenia utečenca a tento úrad mu postavenie utečenca priznal 11. marca 2008. Dňa 7. júla toho istého roku však commissariat général aux réfugiés et apatrides (úrad generálneho komisára pre utečencov a osôb bez štátnej príslušnosti) zamietol jeho žiadosť [o priznanie postavenia utečenca]. I. B. podal na Conseil d'État

proti tomuto poslednému rozhodnutiu žalobu, o ktorej v súčasnosti uvedený súd koná.

konečného rozhodnutia; naopak, ak by išlo o zatykač vydaný na účely trestného stíhania, belgické orgány by mohli podmieňovať odovzdanie neskorším vrátením I. B. do Belgicka, jeho štátu bydliska.

20. Dňa 29. februára 2008 procureur du Roi (prokurátor) požiadal súd prvého stupňa v Nivelles (Belgicko) o určenie vykonateľnosti európskeho zatykača vydaného rumunským súdom. Súd 22. júla toho istého roku určil, že zatykač spĺňa všetky podmienky predpísané zákonom. Poznamenal však, že odovzdanie je odôvodnené výkonom súdneho rozhodnutia vydaného v neprítomnosti, ktoré ešte nie je konečné. Vzhľadom na tieto okolnosti bol súd názoru, že na základe rumunského procesného práva mal I. B. právo, keďže bol odsúdený v neprítomnosti, aby bola vec opätovne preskúmaná súdom konajúcim na prvom stupni.

22. Súd bol názoru, že ide o zatykač vydaný na účely výkonu trestu, a preto nenašiel právny základ na zamietnutie jeho vykonania alebo na jeho podmienenie neskorším návratom.

23. Tieto pochybnosti založené na systematickom výklade belgického zákona odôvodňujú otázku rozporu s ústavou položenú súdom prvého stupňa v Nivelles Ústavnému súdu, ktorá znie:

21. Súd prvého stupňa v Nivelles má pochybnosti o kvalifikácii zatykača vydaného rumunským súdom. Na jednej strane by mohol byť kvalifikovaný ako zatykač vydaný na účely výkonu trestu, konkrétne trestu uloženého v roku 2002, ktorý bol následne potvrdený Najvyšším súdom Rumunska. Na strane druhej, keďže I. B. má právo, aby bola jeho vec opätovne preskúmaná, pretože bol odsúdený rozsudkom v neprítomnosti, by žiadosť mohla byť kvalifikovaná ako zatykač vydaný na účely trestného stíhania. Voľba medzi oboma kvalifikáciami má závažné následky: ak by išlo o zatykač vydaný na účely výkonu trestu, I. B. by nemohol žiadať o jeho vykonanie v Belgicku, keďže by nešlo o výkon

„Porušuje článok 8 zákona z 19. decembra 2003 o európskom zatýkacom rozkaze, ktorý je vykladaný tak, že sa uplatňuje len na európsky zatýkací rozkaz, ktorý bol vydaný na účely trestného stíhania, avšak nie na európsky zatýkací rozkaz vydaný na účely výkonu trestu alebo ochranného opatrenia zahŕňajúceho pozbavenie osobnej slobody, články 10 a 11 ústavy tým, že znemožňuje, aby odovzdanie súdnemu orgánu vydávajúcemu zatykač osoby, ktorá má belgickú štátnu príslušnosť alebo osoby s bydliskom v Belgicku, na ktorú bol vydaný európsky zatýkací rozkaz na účely výkonu trestu uloženého rozsudkom vyneseným v neprítomnosti, podliehalo podmienke, že táto osoba po podaní opravného prostriedku a po tom, čo využila obnovu trestného konania, v súvislosti s ktorým súdny orgán vydávajúci zatykač poskytol záruky, ktoré sa

považujú za postačujúce v zmysle článku 7 uvedeného zákona, bude vrátená do Belgicka s cieľom výkonu trestu alebo ochranného opatrenia, ktorý jej bol uložený vo štáte vydávajúcom zatykač?“

24. Ústavný súd je názoru, že otázka sa týka záležitosti, ktorá vo svojej podstate vyžaduje výklad rámcového rozhodnutia 2002/584. Po výsluchu účastníkov konania a v priebehu vyššie uvedeného vedľajšieho sporu o súlade s ústavou sa tento súd rozhodol položiť Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku.

III – Konanie pred Súdnym dvorom

25. Dňa 31. júla 2009 bolo kancelárii Súdneho dvora doručené uznesenie Ústavného súdu o návrhu na začatie prejudiciálneho konania týkajúce sa nasledovných otázok:

„1. Má sa európsky zatykač vydaný na účely výkonu odsudzujúceho rozhodnutia vyneseného v neprítomnosti, bez toho, aby bola odsúdená osoba informovaná o mieste a dátume pojednávania a proti ktorému môže táto odsúdená osoba stále podať opravný prostriedok, považovať za zatykač vydaný na účely trestného stíhania v zmysle článku 5 bodu 3 rámcového rozhodnutia, a nie za zatykač vydaný na účely výkonu trestu odňatia slobody alebo ochranného opatrenia spojeného s pozbavením osobnej slobody v zmysle článku 4 bodu 6 toho istého rámcového rozhodnutia?

2. V prípade zápornej odpovede na prvú otázku má sa článok 4 bod 6 a článok 5 bod 3 toho istého rámcového rozhodnutia vykladať tak, že členským štátom neumožňujú, aby vydanie osoby s trvalým bydliskom na ich území, na ktorú bol za okolností opísaných v prvej otázke vydaný zatykač na účely výkonu trestu odňatia slobody alebo ochranného opatrenia spojeného s pozbavením osobnej slobody, súdnym orgánom vydávajúceho štátu podliehalo podmienke, že táto osoba bude vrátená do vykonávajúceho štátu, aby tam vykonala trest odňatia slobody alebo ochranné opatrenie spojené s pozbavením osobnej slobody, ktoré jej boli s konečnou platnosťou uložené vo vydávajúcom štáte?

3. V prípade kladnej odpovede na druhú otázku porušujú tie isté články článok 6 ods. 2 Zmluvy o Európskej únii, konkrétne zásadu rovnosti a zákazu diskriminácie?

4. V prípade zápornej odpovede na prvú otázku majú sa články 3 a 4 toho istého rámcového rozhodnutia vykladať tak, že bránia tomu, aby súdne orgány členského štátu odmietli výkon európskeho zatykača, ak existujú závažné dôvody domnievať sa, že jeho výkon by mal za následok porušenie základných práv dotknutej osoby zakotvené v článku 6 ods. 2 Zmluvy o Európskej únii?“

26. Písomné pripomienky predniesli I. B., belgická, rakúska, nemecká, poľská a švédska vláda a vláda Spojeného kráľovstva, rovnako ako aj Komisia a Rada.

27. Na pojednávaní, ktoré sa konalo 11. mája 2010, predniesli ústne pripomienky belgická i švédska vláda a Komisia.

IV – Predbežné posúdenie

28. V tejto veci je nastolená prejudiciálna otázka výkladu rámcového rozhodnutia 2002/584. Ústavný súd zdôrazňuje, že citované rámcové rozhodnutie možno vykladať takým spôsobom, že osoba odsúdená v neprítomnosti v členskom štáte môže byť zbavená možnosti, aby vykonávajúci členský štát podmienil jej odovzdanie neskorším návratom s cieľom výkonu trestu na jeho území.

29. Tento záver je výsledkom nasledujúceho výkladu.

30. Článok 4 ods. 6 rámcového rozhodnutia 2002/584 oprávňuje vykonávajúci súdny orgán odmietnuť vykonanie európskeho zatykača vtedy, keď bol vydaný vo členskom štáte vydávajúcom zatykač „pre účely výkonu trestu [trestu odňatia slobody – *neoficiálny preklad*] alebo ochranného opatrenia [ochranného opatrenia zahŕňajúceho pozbavenie osobnej slobody – *neoficiálny preklad*]“ a keď je odsúdená osoba štátnym príslušníkom, má trvalý pobyt alebo sa zdržiava vo vykonávajúcom členskom štáte. V takom prípade a ak sa vykonávajúci členský štát zaviaže sám vykonať trest alebo ochranné opatrenie, súd poverený uplatnením zatykača ho môže odmietnuť uplatniť. Podľa znenia rámcového rozhodnutia ide o „dôvody pre nepovinné nevykonanie“.

31. Ďalej článok 5 obsahuje súbor záruk, ktoré musia rešpektovať súdy vydávajúce zatykač, ak si želajú, aby boli ich rozhodnutia vykonané v súlade s postupmi obsiahnutými v rámcovom rozhodnutí 2002/584. Okrem iného je potrebné zdôrazniť záruku upravenú v odseku 1, ktorá umožňuje podmieniť odovzdanie dodržaním určitých podmienok, keďže, ak bolo rozhodnutie o odsúdení obžalovaného vyhlásené v neprítomnosti, neexistujú záruky zabezpečujúce, že osoba, ktorá je predmetom zatykača, bude mať možnosť

požadovať nové súdne konanie[3]. Rovnako odsek 3 dodáva, že je tiež možné podmieniť odovzdanie podmienkam vtedy, keď je vydaný zatykač na účely trestného stíhania a dotknutá osoba je štátnym príslušníkom alebo má trvalý pobyt vo vykonávajúcom členskom štáte. V takom prípade môže byť odovzdanie podrobené iba podmienke, že členský štát vydávajúci zatykač sa zaviaže vrátiť osobu do vykonávajúceho členského štátu na účely výkonu trestu alebo ochranného opatrenia, ktorý bol proti nej vydaný v členskom štáte vydávajúcom zatykač.

32. Z tohto dôvodu rámcové rozhodnutie 2002/584 chráni jednak štátnych príslušníkov alebo osoby s trvalým pobytom vo vykonávajúcom členskom štáte s cieľom ochrany väzieb, ktoré udržiavajú s daným územím. Ide v konečnom dôsledku o určitý druh výnimky zo zatykača založenej na ochrane určitých citových väzieb, ktoré udržiava osoba so svojimi najbližšími a ktorej cieľom je okrem iného uľahčiť jej prípadné opätovné začlenenie do spoločnosti. Ďalej tiež chráni osoby, ktoré boli odsúdené v neprítomnosti vo členskom štáte vydávajúcom zatykač, tým, že umožňuje, aby tieto osoby boli odovzdané, len ak sa im zaručí, že ich prípad bude môcť byť opätovne preskúmaný.

33. Ako konštatoval Ústavný súd, spojenie týchto dvoch cieľov však vyvoláva nesúdržný výsledok. Je to tak vtedy, keď sa ukáže nevyhnutným chrániť osobu, ktorá sa nachádza súbežne v oboch situáciách. A to je presne prípad I. B.: rumunský štátny príslušník, ktorý má legálny trvalý pobyt a ktorý si vytvoril rodinnú väzbu vo vykonávajúcom členskom štáte, Belgicku, sa musí napriek tomu vrátiť do Rumunska na vykonanie odsudzujúceho rozsudku vyhláseného v neprítomnosti, ktorého účinky napadne žiadosťou o nové súdne konanie, na ktoré má právo. Aký druh zatykača vydali rumunské orgány vydávajúce zatykač za týchto okolností? Ide o zatykač na účely výkonu trestu, alebo zatykač na účely trestného stíhania? Mohlo by ísť o prvý druh zatykača, ale v takom prípade by belgické súdy neboli výslovne oprávnené ani rámcovým rozhodnutím, ani svojou vnútroštátnou právnou úpravou podrobiť odovzdanie I. B. podmienke, že I. B. bude prípadne vrátený do Belgicka, aby v ňom vykonal svoj trest.

34. Táto nemožnosť, aby belgické súdy podmienili odovzdanie I. B. neskorším návratom tak, aby mohol vykonať svoj trest v štáte svojho trvalého pobytu, je presne dôvodom, pre ktorý tak súd prvého stupňa v Nivelles, ako aj Ústavný súd nastolili prejudiciálnu otázku.

3 — Je potrebné poznamenať, že toto ustanovenie bolo zrušené a bolo nahradené novým článkom 4a zavedeným rámcovým rozhodnutím Rady 2009/299/SVV z 26. februára 2009 o zmene a doplnení rámcových rozhodnutí 2002/584/SVV, 2005/214/SVV, 2006/783/SVV, 2008/909/SVV a 2008/947/SVV a o posilnení procesných práv osôb, podpore uplatňovania zásady vzájomného uznávania, pokiaľ ide o rozhodnutia vydané v neprítomnosti dotknutej osoby na konaní (Ú. v. EÚ L 81, s. 24).

V – O prvej a druhej prejudiciálnej otázke

35. Vo svojej prvej otázke Ústavný súd žiada, aby Súdny dvor uviedol, či zatykač vydaný na účely výkonu odsudzujúceho rozsudku vydaného v neprítomnosti, ktorý možno ešte napadnúť odvolaním, predstavuje zatykač na účely výkonu trestu, alebo zatykač na účely trestného stíhania. Ďalej sa v druhej otázke pýta, či, ak predpokladáme, že zatykač vydaný rumunskými orgánmi je zatykačom na účely výkonu trestu, súd prvého stupňa v Nivelles má na základe rámcového rozhodnutia právo podmieniť odovzdanie I. B. podmienke, že bude vrátený do vykonávajúceho členského štátu, aby v ňom vykonal trest alebo ochranné opatrenie zahŕňajúce pozbavenie osobnej slobody, ktorý mu bol s konečnou platnosťou uložený v členskom štáte vydávajúcom zatykač.

36. Hoci sa obe otázky týkajú zjavne odlišných záležitostí, som názoru, že ich možno analyzovať spoločne. Ako to bude ďalej vysvetlené, jadro tejto veci spočíva vo výklade článku 4 ods. 6 a článku 5 ods. 3 rámcového rozhodnutia vtedy, keď zatykač smeruje k tomu, aby sa osoba vrátila do členského štátu vydávajúceho zatykač a bola tam opätovne súdená. Konkrétna kvalifikácia zatykača je podružnou otázkou, keďže, ako to preukážem ďalej, rámcové rozhodnutie možno vykladať takým spôsobom, že zaručuje v každom prípade osobám výhodu záruk obsiahnutých v citovaných ustanoveniach v tom zmysle, že odovzdanie bude zamietnuté alebo že bude podmienené, nezávisle od formy zatykača.

37. Na úvod treba zdôrazniť, že cieľom rámcového rozhodnutia je nahradiť systém viacstranného vydávania osôb medzi členskými štátmi systémom spočívajúcim na tom, že súdne orgány si budú odovzdávať odsúdené alebo podozrivé osoby na účely výkonu súdnych rozhodnutí alebo vedenia trestných stíhaní, pričom tento systém vychádza zo zásady vzájomného uznávania. [4] Na tento účel článok 1 ods. 2 rámcového rozhodnutia uvádza, že členské štáty vykonajú každý európsky zatykač na základe zásady vzájomného uznávania a v súlade s ustanoveniami tohto rámcového rozhodnutia.

38. Tento predpoklad umožnil Súdnemu dvoru uviesť, že každé vnútroštátne ustanovenie obmedzujúce dôvody nevykonania „iba posilňuje systém odovzdávania zavedený týmto rámcovým rozhodnutím v prospech priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti“ [5]. Teda čím je oprávnenie voľnej úvahy poskytnuté vnútroštátnym zákonodarcom jeho súdom pre rozhodnutie nevykonať zatykač viac obmedzené, tým viac posilňuje systém spolupráce vytvorený rámcovým rozhodnutím. Podľa textu rozsudku, „[o]bmedzením situácií, v ktorých vykonávajúci súdny orgán

4 — Rozsudok z 3. mája 2007, Advocaten voor de Wereld, C-303/05, Zb. s. I-3633, bod 28.

5 — Rozsudok zo 6. októbra 2009, Wolzenburg, C-123/08, Zb. s. I-9621, bod 58.

môže odmietnuť výkon európskeho zatykača, totiž táto právna úprava iba uľahčuje odovzdávanie vyžiadaných osôb v súlade so zásadou vzájomného uznávania uvedenou v článku 1 ods. 2 rámcového rozhodnutia 2002/584, ktorá predstavuje základné pravidlo zavedené týmto rozhodnutím“ [6].

39. Analýza toho mála judikatúry, ktorá existuje k dnešnému dňu, preto vedie k záveru, že členské štáty sa musia uchýliť k striktnému výkladu nepovinných dôvodov uvedených v článku 4 rámcového rozhodnutia, ako aj vymáhateľných záruk obsiahnutých v článku 5. Takto je potrebné vylúčiť akýkoľvek rozširujúci výklad vedúci k rozšíreniu takej podmienky nevykonania, ako je podmienka obsiahnutá v článku 5 ods. 3 pre zatykače vydané na účely trestného stíhania, na zatykače vydané na účely výkonu trestu alebo ochranného opatrenia.

40. Toto tvrdenie je posilnené textom článku 5 ods. 1 rámcového rozhodnutia, ktorý umožňuje vykonávajúcemu súdu podmieniť odovzdanie skutočnosťou, že osoba odsúdená v neprítomnosti má právo na nové súdne konanie. Uvedený článok je v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva v tejto oblasti [7] a podľa neho sú záruky pre takú osobu, ako je I. B., považované za rešpektované vtedy, keď je zaistená možnosť opätovného preskúmania jej veci súdom pri rešpektovaní všetkých týchto záruk.

41. Hoci tento výklad požíva vážnosť, ktorú mu prepožičiava jeho úzka väzba k textu rámcového rozhodnutia, nesúhlasím s ním. Naopak zastávam názor, že nemožno stanoviť výnimku z práva vykonať trest v štáte trvalého bydliska vtedy, keď sa požaduje opätovné preskúmanie veci súdom.

42. V prvom rade je dôležité zdôrazniť, že Súdny dvor vo svojej judikatúre nikdy netvrdil, že dôvody nevykonania a podmienky uvedené v článkoch 4 a 5 rámcového rozhodnutia musia byť predmetom striktného výkladu. Práve naopak, už citovaný rozsudok Wolzenburg sa vyjadruje výslovne práve v tom, že odopiera poskytnutie daného výkladu týchto ustanovení, pričom uznáva, že „[č]lenské

6 — Rozsudok Wolzenburg, už citovaný, bod 59.

7 — Pozri okrem iných rozsudky Goddi c/a Taliansko z 9. apríla 2004, bod 27; Ekbatani c/a Švédsko z 26. marca 1998, bod 25; Pfeifer a Plankl c/a Rakúsko z 25. februára 1992, bod 37; Van Geyseghem c/a Belgicko z 21. januára 1999, bod 34, a Poitrimol c/a Francúzsko z 23. novembra 2003, bod 31.

štáty v rámci vykonania [takého ustanovenia ako je článok 4] nevyhnutne disponujú *určitou mierou voľnej úvahy*“ [8]. Takže Súdny dvor sa nielen vyhol tomu, aby hovoril o striktnom výklade, ale ani neuznal, že by členské štáty disponovali významným oprávnením voľnej úvahy. Naopak, ich oprávnenie voľnej úvahy je síce „určité“, ale určite nie významné.

43. V druhom rade a v spojitosti s tým, čo bolo už uvedené, som názoru, že výklad, ktorý treba vyvodiť z obsahu a cieľov rámcového rozhodnutia, musí vziať do úvahy všetky ciele sledované týmto textom. Hoci je pravda, že vzájomné uznávanie je nástrojom, ktorý posilňuje priestor bezpečnosti, slobody a spravodlivosti, nič to nemení na tom, že ochrana práv a základných slobôd predstavuje predpoklad, v dôsledku ktorého sú existencia a rozvoj tohto priestoru legitímne. Rámcové rozhodnutie to tak vyjadruje pri niekoľkých príležitostiach vo svojich odôvodneniach č. 10, 12, 13 a 14, rovnako ako aj v článku 1 ods. 3. V dôsledku toho, hoci článok 5 ods. 1 obsahuje záruku uznanú Európskym súdom pre ľudské práva, pokiaľ ide o rozhodnutia vydané v neprítomnosti, treba tiež zdôrazniť, že článok 4 ods. 6 a článok 5 ods. 3 tiež odrážajú požiadavku obsiahnutú v Európskom dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva [9]. Možnosť, aby odsúdená osoba vykonala trest tam, kde udržiava osobné a citové väzby, predstavuje záruku, ktorá vyplýva z článku 8 Dohovoru a ktorú si rámcové rozhodnutie želá odrážať. Rovnako ide o výnimky, ktorých cieľom je tiež „umožniť vykonávajúcemu súdnemu orgánu priznať osobitný význam možnosti zvýšiť šance na sociálnu reintegráciu požadovanej osoby po uplynutí doby trestu, na ktorý bola táto osoba odsúdená“ [10], čo je hodnota, ktorá v určitých členských štátoch predstavuje samotný cieľ trestného práva [11].

44. Navyše potreba vykladať rámcové rozhodnutie vo svetle základných práv sa stala naliehavou po nadobudnutí účinnosti Charty základných práv, ktorej článok 7 upravuje

8 — Rozsudok Wolzenburg, už citovaný, bod 61 (Kurzívou zvýraznil generálny advokát).

9 — Pozri okrem iných rozsudky ESĽP, Mehemi v. Francúzsko z 26. septembra 1997, bod 34, 1997-VI; Dalia v. Francúzsko z 19. februára 1998, bod 52, 1998-I; Boutif v. Švajčiarsko z 2. júla 2001, body 39, 41 a 46, 2001-IX; Sen v. Holandsko z 21. decembra 2001, bod 40; Amrollahi v. Dánsko z 11. júla 2002, body 33 až 44, a Slivenko v. Litva z 9. septembra 2003, bod 94.

10 — Rozsudok zo 17. júla 2008, Kozlowski, C-66/08, Zb. s. I-6041, bod 45, a rozsudok Wolzenburg, už citovaný, bod 62.

11 — Pozri napríklad článok 27 ods. 3 talianskej ústavy a článok 25 ods. 2 španielskej ústavy.

právo na súkromný a rodinný život [12]. Judikatúra, ktorú do dnešného dňa Súdny dvor vydal k tejto otázke, veľmi konkrétne odkazuje na voľný pohyb osôb, no nezaoberala sa priamo vzťahom medzi týmto základným právom a súdnou spoluprácou v trestných veciach. Skutočnosť, že rozsudky Kozlowski a Wolzenburg predchádzajú nadobudnutiu účinnosti Charty, je logicky spojená s týmto výsledkom. Od 1. decembra 2009 je však článok 4 ods. 6 a článok 5 ods. 3 rámcového rozhodnutia nevyhnutné vykladať vo svetle citovaného článku 7 Charty. Za týchto okolností nemôže uspieť striktný výklad vysvetlený v bodoch 38 až 40 týchto návrhov.

45. V treťom rade, vôľu európskeho normotvorcu nemožno vykladať v zmysle, ktorý vyúsťuje do výsledku nezlučiteľného so sledovanými cieľmi. Nenavrhujem tu, aby sa Súdny dvor púšťal do výkladu v súlade s cieľmi rámcového rozhodnutia, želám si skôr, aby sa vyhol výkladu v rozpore s cieľmi rámcového rozhodnutia. Z tohto záveru by vyplývalo uznanie toho, že striktný výklad, ktorý bol vysvetlený vyššie (a ktorý navrhujem vylúčiť), by bol nezlučiteľný s rámcovým rozhodnutím, ale tiež so základnými právami, ktoré si predmetná právna úprava želá odrážať.

46. Rovnako argumenty, ktoré boli práve vysvetlené, jednoznačne preukazujú, že výslovné opomenutie možnosti podrobiť podmienkam vykonanie zatykača na účely výkonu trestu za takých okolností, ako sú okolnosti tejto veci v rámcovom rozhodnutí, neodráža výslovné normotvorné rozhodnutie, plod jasnej a presnej politickej vôle. Som názoru, že naopak, ide skôr o mlčanie vyplývajúce z chybnej normotvornej techniky, ktorej riešenie možno a je potrebné hľadať vo výklade bez toho, aby bolo nevyhnutné vytvárať nový dôvod nevykonávania.

47. Hoci výklad, ktorý som práve poskytol, umožňuje priamo odpovedať na otázku položenú Ústavným súdom, nemožno poprieť, že existuje určitá nejednoznačnosť, pokiaľ ide o kvalifikáciu zatykača za takých okolností, ako sú okolnosti tejto veci. V tomto ohľade tak Belgicko, ako aj Poľsko uviedli, že vykonanie rozhodnutia vydaného v neprítomnosti, proti ktorému existuje mimoriadny revízny opravný prostriedok, predstavuje zatykač na účely trestného stíhania v zmysle článku 5 ods. 3 rámcového rozhodnutia. Na druhej strane sa I. B., Švédsko, Nemecko, Rakúsko

12 — Pozri okrem iných rozsudok z 11. júla 2002, Carpenter, C-60/00, Zb. s. I-6279, bod 38; z 25. júla 2002, MRAX, C-459/99, Zb. s. I-6591, bod 53; zo 14. apríla 2005, Komisia/Španielsko, C-157/03, Zb. s. I-2911, bod 26; zo 14. apríla 2005, Komisia/Španielsko, C-157/03, Zb. s. I-2911, bod 41; z 27. apríla 2006, Komisia/Nemecko, C-441/02, Zb. s. I-3449, bod 109, a rozsudok z 11. decembra 2007, Eind, C-291/05, Zb. s. I-10719, bod 44.

a Komisia zhodujú v tom, že ide o zatykač na účely výkonu trestu v zmysle článku 4 ods. 6 rámcového rozhodnutia.

48. Na úvod by som uviedol, že všetci vedľajší účastníci majú v určitom zmysle pravdu, keďže I. B. bude odovzdaný do Rumunska na výkon trestu, ktorý – vzhľadom na to, že o ňom bolo rozhodnuté v neprítomnosti – slúži za základ opakovaného preskúmania veci so všetkými zárukami, ktoré mu pôvodne neboli zaistené. Predsa si však nemyslím, že príkaz vydaný na zatknutie I. B. musí byť nevyhnutne kvalifikovaný jedným alebo druhým spôsobom. Skôr si myslím, že taký zatykač ako zatykač v spore vo veci samej sa nachádza v oboch kategóriách, v závislosti od času a správania dotknutej osoby.

49. Zatykač vykonávajúci rozhodnutie vydané v neprítomnosti bude totiž vždy vydaný v členskom štáte vydávajúcom zatykač ako zatykač na účely výkonu trestu alebo ochranného opatrenia zahŕňajúceho pozbavenie osobnej slobody. Vzhľadom na cezhraničnú povahu zatykača sa táto prejaví pri mnohých príležitostiach a v rámcovom rozhodnutí, ktoré obsahuje záruky upravené v článku 5 ods. 1, bola zohľadnená presne s cieľom vyhnúť sa pozbavenia akejkoľvek možnosti opravného prostriedku, ktorú vyvolávajú rozhodnutia vydané v neprítomnosti. Len čo je zatykač vydaný, je zrejmé, že členský štát vydávajúci zatykač ho prijíma na účely výkonu trestu a nemalo by to byť inak, keďže ešte nevedno, či sa bude dotknutá osoba brániť odovzdaniu alebo nie, alebo či si bude želať konanie nového procesu. To bude závisieť presne od osoby, ktorá v okamihu, keď jej bude zatykač oznámený, bude môcť využiť konanie uvedené v článkoch 11 a 13 rámcového rozhodnutia a bude môcť tiež žiadať súd vykonávajúceho členského štátu, ak to už neurobila, aby dbal nad dodržiavaním záruk upravených v článkoch 3 až 5 citovaného textu.

50. Z vyššie uvedených dôvodov poznamenávam, že zatykač umožňujúci obžalovanej osobe opätovné preskúmanie jej veci súdom v členskom štáte vydávajúcom zatykač predstavuje formálne zatykač na účely výkonu trestu alebo ochranného opatrenia, ktorý, len čo dotknutá osoba vyhlási, že si želá byť opätovne súdená, sa vecne transformuje na zatykač na účely uskutočnenia trestného stíhania. Táto zmena by nemala vyvolať stratu výhody žiadnej zo záruk predpokladaných v rámcovom rozhodnutí pre každú osobu, ktorá je predmetom zatykača. Naopak, zásah citovaného článku 5 ods. 1, ktorého cieľom je vyriešiť problém rozhodnutia vydaného v neprítomnosti mení vonkajší zjav zatykača, ale neovplyvňuje práva priznané dotknutej osobe právom Únie.

51. V dôsledku toho Súdnemu dvoru navrhujem, aby vyložil článok 5 ods. 3 rámcového rozhodnutia v tom zmysle, že ak sú splnené okolnosti predpokladané v článku 5 ods. 1 rámcového rozhodnutia, umožňuje vykonávajúcemu členskému štátu podmieniť vykonanie zatykača na účely výkonu trestu alebo ochranného opatrenia zárukou členského štátu vydávajúceho zatykač, že dotknutá osoba, štátny príslušník alebo osoba s trvalým pobytom vo vykonávajúcom členskom štáte tam bude vrátená na účely prípadného výkonu uloženého trestu alebo ochranného opatrenia na jeho území.

VI – Tretia a štvrtá prejudiciálna otázka

52. Vzhľadom na argumenty rozvinuté v predchádzajúcom bode je tretia a štvrtá otázka bezpredmetná. Zastávam názor, že odpoveď, ktorú navrhujem poskytnúť na dve prvé otázky, je správna vzhľadom na ciele sledované rámcovým rozhodnutím, ale aj vtedy, ak ho vykladáme so zreteľom na základné práva. V dôsledku toho si myslím, že nie je nevyhnutné analyzovať zvyšné otázky položené Ústavným súdom.

VII – Návrh

53. Na základe uvedeného navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na prejudiciálne otázky položené Ústavným súdom takto:

„Článok 5 ods. 3 rámcového rozhodnutia sa má vykladať v tom zmysle, že ak sú splnené okolnosti predpokladané v článku 5 ods. 1 rámcového rozhodnutia, umožňuje vykonávajúcemu členskému štátu podmieniť vykonanie zatykača na účely výkonu trestu alebo ochranného opatrenia zárukou členského štátu vydávajúceho zatykač, že dotknutá osoba, štátny príslušník alebo osoba s trvalým pobytom vo vykonávajúcom členskom štáte tam bude vrátená na účely prípadného výkonu uloženého trestu alebo ochranného opatrenia na jeho území.“